

MEDİNE TOPRAĞI EYÜP

Prof. Dr. Nazif GÜRDOĞAN

1945 Yılında Eskişehirde doğdu. Üniversite eğitimini İTÜ'de Makine Mühendisliği alanında yaptı. İşletme İktisadi Enstitüsü'nün uzmanlık programını tamamladı. Devlet Planlama Teşkilatı'nda 1972 yılına kadar çalıştı. Erzurum Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde başladığı akademik çalışmalarına değişik üniversitelerde devam etti. Gürdoğan 1975'te Doktor, 1978'de Doçent, 1994'te Profesör oldu. Teknolojinin Ötesi (1985 Yazarlar Birliği Fikir Ödülü), Zamanı Aşan Şehirler (1994 Yazarlar Birliği Gezi Ödülü), Görünmeyen Üniversite, Hicaz'dan Endülüs'e, Kültür ve Sanayileşme, Günler Akarken, Ticari ve Sosyal Açılardan Proje Değerlendirme Yöntemleri, Kirlenmenin Boyutları, New York'tan Los Angeles'a Yeni Roma gibi çok sayıda yayınlanmış eserleri vardır. Evli ve üç çocuk sahibi olan Gürdoğan Mavera dergisi'nin yedi kurucusu arasında yer aldı.

Şehirler yüzyılların içinde oluşan kültürlerin, bütün boyutlarıyla hayata yansıyan yüzleridir. Şehirlerin tarihi, aynı zamanda kültürlerin de tarihidir. Medine'siz İslam, Roma'sız Hristiyanlık kültürü çok yoksul kalırdı. Her kültür şehirlerde güçlenir ve yeni boyutlar kazanır. Şehirler kültürlerin varolma ve yaşama alanlarıdır. Şehirler yapıları, kurumları ve kuruluşlarıyla kültürlerle birlikte toplumların da aynalarıdır. İnsansız toplum, toplumsuz şehir, şehirsiz kültür olmaz. Yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle her kültürün kaynağı olan şehirler vardır. İslam kültürünün kaynaklandığı şehirlerin başında Medine gelir.

İlk Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicretinden sonra Medine, Medine olmuştur. Müslümanların tarihinden silinmez izler taşıyan peygamber şehri Medine, İslam kültürünün değişmez ana odak noktasıdır. Medine'ye yapılan bir yolculuk. İslam'ın ilk yıllarına yapılan bir yolculuktur. Medine İslam Peygamberi'ne kapılarını sonuna kadar açarak, bütün erdemli şehirlerin merkezi olma hakkını elde etmiştir. Tarih içinde Medine'nin korunduğu gibi, onun değerlerini benimseyen şehirler de korunur. Mekke Cennet'in kapısı, Medine de Cennet bahçesidir. Medine Toprağı, Cennet toprağıdır. Sahabiler onun toprağıyla birlikte değerlerini de bütün dünyaya taşımışlardır.

Doğudan batıya, güneyden kuzeye dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun, şehirlerin erdemi, erdemli şehirlerin anası olan Medine'yi kendilerine örnek almalarından kaynaklanır. Medine bütün insanlığın ihtiyaç olan, çok kültürlü yönetimin tarih içinde benzeri görülmedik özgün bir uygulamasının yapıldığı şehirdir. O toprağında hayatın bütün

Eyüpsultan Türbesi, Hacet Penceresi ve Şebeke, 1960'lı yıllar, Eyüp Beld. Arşivinden.

boyutlarında güzelliğin ulaşılmaz örneği olan İslam Peygamberi'ni taşımaktadır. Şehirler Medine'nin çok boyutlu güzelliklerini yapı ve dokularında yansıttıkları ölçüde şehir olurlar. Onun rengine boyanan şehirlerin rengi solmaz. Onunu toprağından toprak taşıyan topraklarda güzelliğin, binbir renkli çiçekleri açar. Medine Toprağı, erdem ve güç kaynağı, Cennet meyvalarının yettiği verimli bir topraktır.

Uhut dağının eteklerindeki Medine'de, dağ şehirle, şehir, merkezinde Ravza olan çarşıyla bütünleşmiştir. Uhut Medine'den, Medine de Uhut'tan ayrılmaz bir bütündür. Medineliler Uhut'u, Uhut da Medine'yi sever Medine'de ekonomik, siyasal ve kültürel boyutlarıyla hayat, çarşı ve mescitle eşsiz bir uyum ve düzen içinde elele vermiştir. Medine'yi ziyaret edenler, onu erdemli şehirlerin zirvesine taşıyan Son Peygamber'i sağlığında ziyaret etmiş gibi olurlar. Bu yüzden, Medine İslam dünyasının çekim merkezidir. Yılın her ayında ayın her haftasında, haftanın her gününde Ravza ziyaret edilir.

Medine'nin simgesi peygamber Mescidi'dir. Son peygamber'in evinin bulunduğu yere yapılan güzel mescidin kendine özgü sevimli yeşil kubbe ve minareleri Uhut dağı gibi Medine'nin

Hırka-ı şerif, İstanbul,
Clement Alzone,
sf. 155 1936

her yerinden görülür. Orada kılınan bir vakit namaz, başka yerlerde kılınan bin vakit namaza eşdeğerdedir. Medine Toprağı kutlu kılınmıştır. Medine Toprağında kan dökülmez. Medine Toprağı

Ayasofya, İstanbul
Albümü 1952.
M.E. Basımevi

dünyadaki her şehre yetecek zenginliktedir. Onun toprağı barış toprağıdır. Barış isteyenlerin şehirlerini Medine'ye dönüştürmeleri gerekir.

Altiyüzlü yılların başında Hicret'te evinim kapılarını Son Peygamber'e sonuna kadar açarak, eşsiz bir konukseverlik örneği veren Büyük Sahabi Eyüp el Ensari Medine'nin kutlu toprağını İstanbul'a taşımıştır. Eyüp İstanbul'un İstanbul da Anadolu'nun Medine'sidir. Eyüp'süz İstanbul, İstanbul'suz Anadolu olmaz. İki deniz ve iki kıtanın merkezi olan İstanbul'u Anadolu'ya kazandıran Fatih'in ilk işi Medine'yi İstanbul'a taşıyan güzel Sahabi'nin mezarını bul-

mak, türbe ve camisini inşa ettirmek olmuştur. İstanbul'un sahibi, onu Medine Toprağı kılan Eyüp el Ensari'dir. Onurda Erdemli şehir Medine'nin değeri İstanbul'a taşınmıştır.

Medine'de Eyüp, Eyüp'te Medine vardır. Medine gibi, İstanbul da öğülen ve korunan şehirlerdendir. Medine ve İstanbul'da toprağın altı, üstünden çok daha zengindir. Medine Peygamber'i, O da Medine'yi sever. Medine bütün dünyaya karşı Mekkeli Müslümanlar'a kapılarını açtığı için, Mekke'den İstanbul'a, bütün şehirler de kapılarını Medine'ye açmışlardır. Medine'den İstanbul'a, İstanbul'dan da Medine'ye uzun bir yolculuk yapmadan Medine Toprağı olmanın önemi kavranamaz. Akabe biatında, Büyük Peygamber Medinelilere İran ve Roma'nın kapılarının kendilerine açılacağını müjdelemiştir. Yalnızca İran ve Roma şehirlerinin değil, bütün dünyanın şehirlerinin kapıları Medine'ye açılmıştır.

İstanbul'u bir "Kızılma" olarak gören Anadolu insanı, Üsküdar'ı Mekke, Eyüp'ü de Medine toprağı bilmıştır. Mekke ve Medine nasıl korunmuşsa İstanbul da öyle korunmuştur. Bunun için, Türklerin son beşyüz yıllık tarihinde İstanbul'un vazgeçilmez bir yeri vardır. Nasıl Medine'de Ravza Cennet bahçelerinden bir bahçeyse, İstanbul'da Eyüp de, bağrında taşıdığı Büyük Sahabi Eyüp Sultanla, Cennet bahçelerine

Medineyi gösteren eski bir kart postal TDV. İA.
cilt 28 sf.310

XIX. yüzyıl
sonlarında
Medineyi gösteren
yağlı boya bir tablo
TDV. İA. cilt 28
sf.313

açılan bir kapıdır. İstanbul Eyüp Sultan'la İstanbul olmuştur. Anadolu insanı, onun bayrağını Viyana'ya kadar taşımıştır. Yirminci yüzyılda onun bayrağının dalgalanmadığı şehir kalmamıştır.

Medine Toprağı Eyüp, İstanbul'un, İstanbul da bütün Osmanlı coğrafyasının güç ve ümit kaynağıdır. Medine Toprağı'nda ümitsizliğe kesinlikle yer yoktur. Orada kimsenin inancı küçümsemediği gibi, kimse de inancını değiştirmeye zorlanmaz. Medine Toprağında bir kişiyi öldürmekle bütün insanlığı öldürmenin arasında fark görülmez. Orada inancı için, büyük acı ve güçlüklerle katlananlar, suçlu, suçsuz farkı gözetmeden inancı için, kan dökkenlerden çok daha erdemli görülürler. Medine nefret değil, sevgi, korku değil, ümit toprağıdır. Orada hiçbir şey zorlaştırılmaz, her şey kolaylaştırılır.

Eyüp'te okunan ezanlar Osmanlı coğrafyasıyla birlikte bütün dünyayı, kan dökülme-yen Medine Toprağı olma-ya çağırıyor. Farklı kültürlerin barış içinde bir arada yaşayabilmeleri için, erdemli şehirlerin anası Medine'nin kültür ve ekonomiyi uyum ve denge

içinde tutan değerlerinin, dünyanın bütün şehirleri tarafından benimsenmesi

Ayasofya, İstanbul,
Clement Alzone, sf. 4,
1936

gerekir. Medine Toprağı olmasını başaran şehirlerde kanlı savaflara kesinlikle yer yoktur. Erdemli şehirler, başka şehirlerde kan dökmekle, kendi şehrinde kan dökülmesinin kapılarını açmak olduğunu bilirler. Medine'lerin kapıları, toprakları fethiyle değil, gönüllerin fethiyle açılır.